

Le Belge, de eerste Belgische locomotief gebouwd door Cockerill

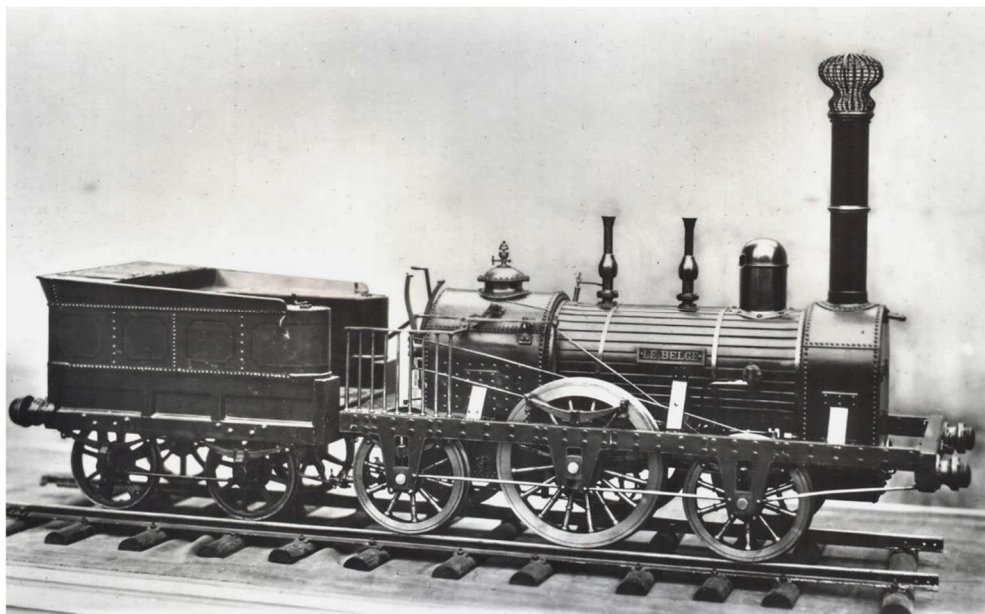
In het jonge doch sterk industrialiserende België werden plannen gemaakt voor het uitbouwen van een eigen railnetwerk.

In 1833 keerde de *Robert Stephenson and Company* een licentie uit aan de *Société anonyme John Cockerill*, waardoor deze fabriek als eerste een locomotief op het vasteland mocht produceren. De staalfabriek Cockerill leverde de rails en locomotieven voor de eerste spoorwegen van het toen onafhankelijke België en van het Europese vasteland. Mechanicus Johann Heinrich Ehrhardt, die toen al twee jaar voor Cockerill werkte, zou instaan voor de montage.

Toen de eerste Belgische trein uitreed op 5 mei 1835 tussen Brussel-Groendreef en Mechelen was de locomotief van Cockerill nog niet gereed. De historische rit werd uitgevoerd door drie uit Engeland geïmporteerde treinen: La Flèche, Le Stephenson en L'Éléphant. De eerste locomotieven werden met een naam aangeduid, totdat ze in 1876 nummers kregen.

Pas op 30 december 1835 verliet de eerste Belgische locomotief uiteindelijk de fabriekshallen in Seraing. Dit was een heugelijke gebeurtenis voor het jonge koninkrijk en de locomotief werd 'Le Belge' gedoopt, en werd uit dienst genomen omstreeks 1850.

Aanvankelijk telde het land drie constructeurs: *Société anonyme John Cockerill* in Seraing was en bleef veruit de grootste, gevolgd door de kleinere *Société du Renard* in Brussel en de *Société Saint-Leonard* in Luik.

Locomotief 'Le Belge', prentkaart (Uitgeverij - Thill Bruxelles).

Gemeentepenning: Ae - 16 g - 35 mm - effen rand - (verzameling Mannaert).

Vz. Belfortoren Mons (sinds 1999 door de UNESCO erkend, enige belfortoren in barokstijl in België).

MONS (bovenaan de rand binnen een dubbele cirkel) **100 COURONNES** (onderaan langs de rand). Links en rechts een lauwertak.

Kz. Stomende locomotief - Type 'Le Belge' naar rechts.

Onder de afsnede: **EN CIRCULATION A PARTIR DU 5-12-81**

Binnen dubbele cirkel langs de rand: **125 ANS CHEMIN DE FER DU CENTRE**

Medaille Art Nouveau stijl:

Pirsch Emile (1863-1925) AeU - 44 g - 58 × 53 mm - (verzameling Mannaert).

Vz. Boven langs de cirkelrand **5 MAI 1910**

In het veld een locomotief Type 'Le Belge' naar links.

Onder de afsnede: twee handen (handdruk). Daaronder **E.PIRSCH**

Kz. Binnen een cirkel de tekst: **MENSCHLIEVENDE VEREENIGING DER MACHINISTEN EN STOKERS AFDEELING MECHELEN ASSOCIATION PHILANTHROPIQUE DES MACHINISTES ET CHAUFFEURS SECTION MALINES**

John Cockerill (1790-1840)

John werd geboren te Haslington op 3 Augustus 1790. Zijn ouders waren William Cockerill en Betty Cockrel (later Cockerill, een van de vele varianten van deze familienaam).

In 1813 namen John en diens broer James de machinefabriek van hun vader over. In 1817 kregen ze van Koning Willem I de gelegenheid de Luikse staalindustrie te moderniseren. De gebroeders Cockerill introduceerden de massaproductie van ijzer en staal, niet alleen de ruwe producten maar ook machines, schepen, locomotieven en spoorwagematerieel.

Tijdens de financiële crisis (1838-1839) viel het vertrouwen van de investeerders weg. Ontgocheld besloot hij om in Rusland opnieuw te beginnen.

In Sint-Petersburg liep hij tyfus op. Zijn toestand verergerde en hij werd in Warschau opgenomen. Daar stierf hij op 19 juni 1840, 49 jaar oud. De stoffelijke resten werden in 1867 uit Warschau gerepatriëerd en kreeg hij in 1871 een monument op de Place Communale van Seraing.

De beeldengroep van de hand van Armand Cattier werd het jaar nadien in aangepaste vorm gerepliceerd op het Brussels Luxemburgplein.

Cockerills assen liggen sinds 1947 begraven aan de voet van het monument in Seraing.

Boogplakket: Ae - 127 g - 81 × 52 mm - (verzameling Mannaert).

Vz. **JOHN COCKERILL** in afsnede.

Buste naar links.

Getekend rechts achter de rug langs de rand: **LEMAIRE**

Kz. **SOCIETE JOHN COCKERILL 1817 - 1927**

Een gebogen staalarbeider naar rechts, bezig met het afsteken van de slakken in de hoogoven.

Getekend in de linkerhoek boven de afsnede: **G.DEVREESE**

Onderaan in de rand - stempel: **J.FONSON**

Gereedschapspenning uit de staalfabriek Ougrée (Seraing):

Zn - 9 g - 36 mm - (verzameling Mannaert).

Vz. Langs de rand **ATELIERS DE CONSTRUCTION STE COCKERILL**

In het veld ingeslagen cijfers en letters: **9719 MG**

Kz. Blanco.

schaal 9/10

Medaille: AeU - 134 g - 72 mm - (verzameling Mannaert).

Vz. Langs de rand links **JOHN COCKERILL**, langs de rand rechts **1790 - 1840**

Buste naar links. Getekend rechts achter de rug **LEMAIRE**

Kz. Boven langs de rand **TRANSLATION DES CENDRES**. In het veld boven het wapenschild **DE JOHN COCKERILL** daaronder het wapen van Cockerill.

Het gaat hier om een sprekend wapen (afbeelding verwijst naar de naam van de drager ervan) met vier hanen en bovenaan het wapen een vijfde haan.

Schildhouders - links en rechts olijftak.

Onderaan het wapen een banderol met de wapenspreuk: **COVRAGE TO THE LAST**

Onderaan lang de rand **14 SEPTEMBRE 1947**

Onderaan in de rand - stempel: **FONSON**

Referenties:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Geschiedenis_van_de_Belgische_spoorwegen

https://nl.wikipedia.org/wiki/John_Cockerill

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Le_Belge_\(locomotief\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Le_Belge_(locomotief))

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Monument_voor_John_Cockerill_\(Seraing\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Monument_voor_John_Cockerill_(Seraing))

Pierre Mannaert

Dit artikel werd gepubliceerd in Muntklapper 111, juli-augustus-september 2021.